

Psychology. 2019. Vol. 10. Art. 918. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00918>

7. LeBlanc G. Enhancing intrinsic motivation through the use of a token economy. *Essays in Education*. 2004. Vol. 11, Iss. 1. Art. 5. URL: <https://openriver.winona.edu/eie/vol11/iss1/5>

8. Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senecal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52(4), 1003-1017. <https://doi.org/10.1177/0013164492052004025>

9. Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of personality assessment*, 52(1), 30-41.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-651-8-4>

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ СТІЙКОСТІ

Андросчук Аліна Геннадіївна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов хіміко-фізичних факультетів

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Малюга Олександр Сергійович

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов хіміко-фізичних факультетів

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Актуальність теми. Євроінтеграційний курс України та набуття статусу кандидата в члени ЄС висувають нові вимоги до якості вищої освіти, де мовна компетентність здобувачів та викладачів стає ключовим інструментом інтернаціоналізації. В умовах воєнного стану заклади вищої освіти (ЗВО) зіштовхнулися із подвійним викликом: необхідністю забезпечення безперервності освітнього процесу в умовах безпекових загроз та прискореною інтеграцією у європейський науково-освітній простір (ЕНЕА). Володіння англійською мовою перетворюється з суто

професійної навички на стратегічний ресурс національної стійкості, академічної мобільності та повоєнної відбудови. У цьому контексті англійська мова перестає сприйматися суто як навчальний предмет у розрізі курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (ESP) або «Академічна англійська мова» (EAP) – вона стає стратегічним ресурсом національної стійкості, інструментом інституційної трансферності знань та необхідною передумовою успішної повоєнної відбудови держави.

За таких обставин воєнного стану заклади вищої освіти (ЗВО) України змушені вирішувати подвійне завдання: забезпечувати високу гнучкість і безперервність навчання в умовно-екстремальних режимах та одночасно прискорювати темпи інтернаціоналізації для повноцінного входження до європейського освітнього та наукового простору.

Нормативно-правова база євроінтеграції вищої освіти України:

- Аналіз Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту» та Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 рр.
- Деталізація положень Закону України № 3760-IX «Про застосування англійської мови в Україні» (2024 р.).
- Вимоги НАЗЯВО щодо стандартизації мовних компетентностей викладацького складу (рівні B2/C1 за шкалою CEFR).

Ключові виклики викладання в умовах війни:

- **Інституційні та інфраструктурні розриви:** Зміщення до асинхронного та гібридного навчання через повітряні тривоги та блекаути вимагає перегляду традиційних методик викладання іноземних мов (зокрема класичного комунікативного підходу, який потребує синхронного зв'язку).

- **Психоемоційне навантаження:** Зростання рівня тривожності та стресу серед здобувачів освіти і викладацького складу зменшує когнітивну сприйнятливість, що потребує впровадження елементів травмо-інформованої педагогіки.

- **Поглиблення освітніх втрат:** Зростання диспропорції у рівні мовної підготовки першокурсників внаслідок нестабільного шкільного навчання у воєнний період.

Стратегічні рішення та євроінтеграційні орієнтири:

- **Впровадження концепції EMI (English-Medium Instruction) та CLIL:** Поступовий перехід від викладання англійської як окремої дисципліни (ESP/EAP) до викладання фахових дисциплін англійською мовою, що готує фахівців до участі в програмах Erasmus+, Horizon Europe та міжнародних наукових консорціумах.

- **Віртуальна академічна мобільність:** Інтеграція форматів COIL (Collaborative Online International Learning) та партнерських онлайн-курсів з європейськими університетами для компенсації обмежень фізичної мобільності в умовах воєнного стану.

– **Цифровізація та використання штучного інтелекту:** Використання генеративних AI-інструментів для персоніфікації освітніх траєкторій, формування адаптивних тестових завдань та інтерактивної самостійної роботи здобувачів.

– **Системний професійний розвиток викладачів (CPD):** Створення програм підвищення кваліфікації з цифрової лінгводидактики та академічного письма англійською мовою для викладацького складу немовних спеціальностей.

Висновки. Трансформація викладання англійської мови в університетах України є важливою передумовою інтеграції вітчизняної вищої освіти до європейського простору. Попри воєнні виклики, інституційна стійкість ЗВО забезпечується через гнучкість освітніх траєкторій, прозору стандартизацію мовних компетентностей відповідно до CEFR, цифровізацію та розвиток мережевої співпраці з європейськими партнерами.

Попри важкі виклики воєнного стану, вітчизняні ЗВО демонструють високий рівень адаптивності, здійснюючи перехід від традиційних моделей навчання до інноваційних цифрових, асинхронних та інтегрованих методик.

Нормативна база України створює належне підґрунтя для системного впровадження англійської мови як інструменту інтернаціоналізації. Ключовими напрямками подальшої роботи мають стати: систематична розбудова мовної та дидактичної компетентності науково-педагогічних працівників немовних спеціальностей, розширення мережі партнерств COIL з європейськими ЗВО, нормативне унормування використання ІІІ в освітньому процесі та розробка методичних рекомендацій із застосування травмо-інформованого навчання у вищій школі

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про застосування англійської мови в Україні» від 04.06.2024 № 3760-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20>
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р.
4. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
5. Macaro, E. (2018). *English Medium Instruction: Content and Language in Higher Education*. Oxford University Press.

6. Тарнопольський О. Б. (2019). *Методика викладання англійської мови для спеціальних цілей (ESP) у закладах вищої освіти*. Дніпро: ДУАН.

7. Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *EDUCAUSE Review*.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-651-8-5>

SWOT-АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Баклаженко Юлія Вікторівна

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

м. Київ, Україна

Інструменти штучного інтелекту, які стали доступними широкому загалу користувачів та стрімко набули популярності з 2022 року, вже стали інтегрованою технологією і дедалі більше впливають на різні сфери людської діяльності. Галузь освіти не є виключенням, про що свідчить сплеск наукових публікацій на тему використання ШІ. До прикладу, база WoS станом на 2026 рік налічує 32 000 документів за запитом «AI Education», на початок 2025 року ця цифра налічувала 10 000 публікацій, у 2024 році – 4765, а у 2023 – 1912 публікацій відповідно.

Водночас, використання ШІ в іншомовній освіті вимагає критичного підходу та переосмислення традиційних принципів, виокремлення ключових знань, вмінь, навичок та компетентностей, що їх має демонструвати викладач та здобувач під час використання інструментів ШІ у навчальній діяльності.

В Україні розвиток технологій штучного інтелекту в освіті отримав широку державну підтримку, що відображається як на нормативному рівні (зокрема, публікація рекомендацій щодо використання інструментів ШІ в закладах середньої та вищої освіти), так і на цілком практичному (запровадження курсів підвищення кваліфікації у напрямку використання інструментів ШІ). Не оминули увагою питання інтеграції ШІ в навчальний процес і науковці – можливості